

728-1972 DKT 4

Esti Hírlap

Déryné is föllépett

Híres, neves Hacker-ház

Földszintes körút • Laktanyai boltok • Nem autóknak építették

244

Éppen száz évvel ezelőtt, a mai Városháza épületét még *Károly kaszárnyának* nevezték, s a Tanács körútát *Károly körútnak*. A kaszárnya Károly körüti egyemeletes épületének berácsozott ablakú földszintjét istállóknak rendezték be,

Pedig a Károly körút, a száz év előtti Pest legforgalmasabb főútvonala volt.

A SZÁLÁBAN

A kaszárnyával átellenben híres-nevezetes házak álltak, köztük a legnagyobb, az *Orczy-ház*, amelyet még József császár, a „kalapos király” uralkodása idején épített báró Orczy István, a jászkunok kapitánya. Örökösének valóságos aranybánya volt a ház, benne a híres Orczy kávéházzal, színházzal és templommal. A két világháború között bontották le, hogy helyén megépítsék a vöröstéglás Madách-házakat, s megkezdjék — de azóta se folytassák — a Madách sugárút építését.

Híres volt a Hacker-ház is. Erre még sokan emlékezhetnek, hiszen csak néhány éve vágott roskatag falaira a bontócsákány. Hírnevét azzal szerezte, hogy a múlt század elején, első emeleti nagytermében — a szálában — magyar színelőadásokat tartottak, s föllépett ott Déryné, Kántorné, Katona József is.

KÖNNYELMŰEN

HAZÁRD TERV

A Három dob utca sarkán a Marczibányi-házat találhatták a száz év előtti pestiek, benne *Kerstinger István* vegyeskereskedését, amely a „Zum Wilden Mann” nevet viselte. Kerstinger nagy tekintélyű kereskedő volt, nevét hosszú ideig a bankjegyeken is olvashatták, mert a csá-

zári szabadalmazott oszt-rák nemzeti bank főtanácsosi tisztségét is viselte. A Károly körútnak ezen az oldalán forgalmas boltok foglalták el a földszinteket.

Egy őszi napon aztán, 1872 szeptemberében a cs. kir. intendatúrára — a császári és királyi parancsnokságra — bekopogtatott egy pofaszakállas férfi, s följajánlotta, hogy a kaszárnya udvarán *istállót és lovardát épít*, ha a Károly körüti traktus földszintjét 30 évre megkapja, hogy ott üzlethelyiségeket rendezzen be. Az ajánlat a kincstárnak kedvezőnek látszott — sietve megkötötték a szerződést.

Pest városának krónikása, *Balla Vilmos* feljegyezte, hogy az üzleti körök elképedtek a vállalkozó, könnyelműen hazard tervein. A laktanyai boltok néhány hónapig valóban *üresen maradtak*, de amikor 1873-ban a Károly körút mindkét oldalán aszfaltolták a gyalogjárdát, benépesedtek az üzlethelyiségek, s innen számítható az összefüggő üzleti negyed, a *mai Kossuth Lajos utcától a Deák térig*. Bazárok nyíltak és zálogkölcsonzó irodák, pipákat árúsítottak az egyik helyiségben, drótkeretes okulárékat a másikban...

BERENDEZTÉK

GARÁZSNAK

Akkor már a kaszárnya udvarán felépült a lóistálló és szomszédságában a lovarda. Amikor a század elején a kaszárnya épületébe beköltöztek a főváros hivatalai, az előbbit lebontották, a lovarda épületében pedig *vásárcsarnokot nyitottak*. Négy évtizeden át árulták ott az élelmiszereket, mígnem megszüntetve csarnok jellegét, *garázsnaak rendezték be*.

Külseje, pillérekkel megtámasztott falai, a tető alatt megbúvó ablakok azonban ma is arról árulkodnak, hogy nem autóknak, hanem lovaknak épült, most száz esztendeje...

Pakóts György